

Róluk – nélkülük

Reformkori viták a jobbágyok felszabadításáról

Kompetenciaterület:

Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

7. évfolyam

Programcsomag:

Polgár a demokráciában

A modul szerzője: Püspöki Péter

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	12-13 évesek
Ajánlott időkeret	3 × 45 perc
A modul közvetlen célja	<p>A modul elsődleges célja a tanulók kritikai gondolkodásának fejlesztése, a reformkori magyar történelem jobbagyfelszabadításról szóló politikai vitáinak elemző vizsgálatán keresztül. A téma lehetőséget kínál arra, hogy a konkrét történelmi helyzeten túllépve általános érvénnyel gondolkodjunk a szociális felelősségről, a társadalmi előítéletekről, a kirekesztettség önmagát újratermelő determinizmusáról, illetve a mindenkori politikai és szellemi elit ezzel kapcsolatos felelősségéről.</p> <p>A különböző cselekvésformák során a kiemelt fejlesztési területek mellett a szövegértés, az információkezelés, a meggyőző közlés és a különböző kommunikációs stílusok, stratégiák készségei is hatékonyan fejleszthetők.</p>
A modul témái, tartalma	<p>Témái: Kapcsolatok – felelősség, szolidaritás; demokrácia – érdekérvényesítés; konfliktus – értékek ütközése; társadalom – szociális problémák; erkölcs és jog – szabályozás, törvények</p> <p>Tartalom: Érdekellentétek a reformkori jobbagyfelszabadítás kérdésében</p>
Megelőző tapasztalat	A reformellenzék követelései. Széchenyi és Kossuth programja
Ajánlott továbbhaladási irány	Az 1848-as forradalom és szabadságharc. Az áprilisi törvények
A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>Önszabályozás: felelősségvállalás, törődés</p> <p>A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: az információk rendszerezése, kritikai gondolkodás</p> <p>Társas kompetenciák: szociális érzékenység</p>
Kapcsolódási pontok	<p>NAT-hoz: Ember és társadalom; Magyar nyelv és irodalom; Művészetek</p> <p>Tantárgyakhoz: anyanyelv és kommunikáció; irodalom; etika; dráma</p> <p>Modulokhoz: Alkudozzunk!; „Mert minden ember egyenlőnek született”</p>
Támogató rendszer	<p>Békés István: <i>Napjaink szállóigéi</i>. Gondolat Kiadó. Budapest, 1977. 305–306. o.</p> <p>Petőfi Sándor <i>összes költeményei</i>. Szépirodalmi Könyvkiadó. Budapest, 1966. I. kötet 517. o.</p> <p>Závodszy Géza: <i>Történelem III</i>. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest, 2002</p>

Módszertani ajánlás

A foglalkozási terv több esetben kiscsoportos munkaszervezést javasol. A csoportszervezésnél mind a kooperatív tanulás, mind az egyéb, alternatív pedagógiai módszerek számos lehetőséget ajánlanak. Csoportalakítás szimpátia alapján, sorsolással, számozással, kijelöléssel, vagy hasonlóságok, illetve képességek alapján stb. történik. Gyakori a „puzzle” csoportkialakítás is, amikor a tanulók a témához kapcsolódó képek darabjait húzzák ki, és az azonos mozaikképet kihúzó tanulók alkotnak csoportot. Ez a forma jól segítheti a tanulók ráhangolódását a nagyobb tanulói aktivitást és együttműködést igénylő munkafolyamatra. Javasoljuk, hogy az osztály, illetve tanulócsoport ismeretében a tanár döntse el, hogy a csoportalakítás mely formáját alkalmazza.

A D1 kérdőívet előzetesen kell kiosztani és értékelni, hogy a ráhangolásnál már az összesített adatokat lássák maguk előtt a tanulók.

A modul mellékletei

Tanári segédletek

P1 – Segédlet a válaszok összesítéséhez (D1)

P2 – Lehetséges válaszok a szóhálózhoz (I|2)

Tanulói segédletek

D1 – Kérdőív a szegénységről

Előzetesen ki kell osztani, majd értékelni; valamennyi tanulónak szükséges.

D2 – Feladatlap idézetekkel

Csoportonként 1 példány.

D3 – Szemelvények a reformkori parasztság életéből

D4/a – Szerepkártyák (5 fféle)

Minden csoportnak 1 példány.

D4/b – Falusiak az örökváltságról

A feladatleírásból csoportonként 1 példány.

D5 – Vita a pozsonyi diétán (A változat)

Csoportonként 1 példány.

D6 – Szónokok a pozsonyi diétán (B változat)

Csoportonként 1 példány.

D7 – Értékelőlap (B változat)

Csoportonként 1 példány.